

ŠAFRÁNEK JAN

*11. 4. 1947, Praha

Vyučil se houslařem a opravářem varhan. V letech 1973 až 1976 absolvoval soukromá studia u akad. mal. J. Eislera. Poté studoval na Akademii výtvarných umění v Praze (prof. Ladislav Čepelák). Od roku 1990 byl pět let odborným asistentem v Ústavu výtvarné tvorby ČVUT na fakultě architektury. Poté do roku 2013 odborný asistent na stavební fakultě, katedře architektury ČVUT. Je členem Unie výtvarných umělců v Praze a Sdružení českých umělců grafiků Hollar a skupiny Tolerance 95.

Z grafických technik využívá Šafránek nejčastěji klasický dřevořez. Tematicky lze v jeho tvorbě odlišit dvě inspirační linie. Jedna je zaměřena na přírodu, respektive na přírodní motivy především z rostlinné říše. Druhý tematický okruh jeho tvorby je soustředěn na lidskou osobnost. Jeho grafická tvorba je charakteristická tím, že své náměty zpracovává v cyklech. Tento přístup mu dovoluje hlouběji proniknout do nitra přírody a jádra zpracovávaného tématu.

Prvními inspiračními zdroji jeho grafik byly krajiny kolem Prahy, především Berounska. Později na něho však velmi zapůsobila krajina jižního Slovenska. Rovina s horizontem v nedohlednu a žírná půda porostlá bohatou úrodou. Jeho první grafiky zachycují celkový charakter krajiny, lány nejrůznějších plodin kukuřice, obilí nebo révy vinné, právě tak jako detaily vegetace klasu, různorodost listů, hrozna a ostatních přírodnin.

I jeho druhý inspirační zdroj vychází z motivů inspirovaných přírodou. Inspirací se mu stávají kořeny. Figura a kořeny je prolnutí přírody. Vývrat znamená odumírání a zánik. Tento moment iniciuje představy umělce, že vývrat v přírodě lze docela jistě spojit se zánikem života člověka, s jeho umíráním. Mnohé lidské osudy mu připomínají spadané a zapomenuté listí na vinicích a sadech, sepjaté ruce pak vyjadřují lidskost a jeho utrpení. To vše ho přivádí k motivu člověka a jeho figury. Ve figurální tvorbě je linka dřevořezu i kresby dramatictější, umělec se nehojí nadsázkou. Podoba není důležitá, jde o osud a vše je zachyceno v gestech. Z jeho kreseb a grafik je možno vyčíst úzkost ze života, hrůzu před smrtí. Zachycuje lidi bez sentimentu v základních attributech jejich existence. Nechce, aby lidé na jeho grafikách byli podrobeni rentgenovému vyšetření, ale aby zachycovali stav jejich duší. Nejedná se v žádném případě o lidské portréty, ale o bleskové vidění duše. Autor se snaží zachytit duševní stav člověka ve chvílích kdy stojí před rozhodováním, tedy v mezních situacích. Ve své tvorbě vyjadřuje jak složité může být sblížení člověka s člověkem.

Jeho kresby i grafické listy jsou výrazem jeho intenzivního přemýšlení a jeho psychického stavu. Autor v nich vyjadřuje složitost lidské psychiky.